

SLUŽBA PRO NESLYŠÍCÍ DIVÁKY A DIVÁKY S VADAMI SLUCHU – ČESKÉ TITULKY PRO NESLYŠÍCÍ

Eva ŠOJDELOVÁ

Švandovo divadlo na Smíchově, Štefánikova 6/57, 150 00 Praha – Smíchov, sojdelova@svandovodivadlo.cz

***Anotace:** Švandovo divadlo na Smíchově je prvním divadlem v Praze, které tuto službu pravidelně nabízí a umožňuje tak širší nabídku kulturního vyžití pro neslyšící a nedoslýchavé diváky. Velký sál je také vybaven indukční smyčkou pro nedoslýchavé, která je dostupná trvale.*

Impuls k vzniku služby

Vedení Švandova divadla se již delší čas zabývalo myšlenkou posunout svoji přístupnost hendikepovaným divákům a tak jak je divadlo zcela bezbariérové, vytvořit možnost sdílet divadelní zážitky i dalším divákům. Vše ale nakonec odstartoval email časté návštěvnice našeho divadla, která pracuje se studenty se sluchovým postižením, která byla nadšená našimi titulkami v anglickém jazyce, ale v textu jejího emailu zaznělo, že ještě více by ji potěšilo, kdyby mohla svá oblíbená představení navštívit se svými studenty nebo přáteli, kteří jsou neslyšící.

Email doputoval na správné místo a my jsme se rozhodli, že budeme o umožnění této služby usilovat. Nejdůležitější bylo sehnat dostatečné finance na výrobu titulků a najít společnost, s kterou bude možné celou akci realizovat.

Od kdy služba funguje

Prvním představením, kdy byly titulkami pro neslyšící uvedeny, byla divácky velmi úspěšná komedie Kdo je tady ředitel?. Premiérové spuštění této služby tak probíhalo ve slavnostní večer 250. reprízy **21. ledna 2015**.

Od tohoto data pravidelně jednou za měsíc ve Velkém sále Švandova divadla probíhá vždy repríza vybraného představení s českými titulkami pro neslyšící.

Realizace služby

Technologie

Jelikož Švandovo divadlo na realizaci titulků do představení v anglickém jazyce spolupracovalo již delší dobu s agenturou Easytalk, bylo logické oslovit nejdříve stálého spolupracovníka. A i když pro ně tvorba titulků pro neslyšící nebyla zcela běžnou činností, vzali to jako výzvu a do dnes otitulkovali již přes 10 titulů ve vysoké kvalitě.

Titulky jsou vytvořeny přesně na míru každého představení. Při jejich výrobě se vychází ze scénáře a videozáznamu hry, takže jsou české titulkami doplněny o informace, které by divákovi s hendikepem jinak unikly (např. zvonění telefonu, ironie).

Program určený k projekci titulků byl upraven tak, aby umožňoval rozlišování barev. Jednotlivé postavy tak nemusí být uvozeny jmény, což zvyšuje komfort diváka a dává prostor vepsat do titulků více textu. Titulky vznikají ve Wordu a následně jsou promítány v systému Clickshow.

Komfortní vidění jak děje na jevišti, tak titulků zajišťuje projekce titulků nad pravý horní portál a usazení diváků na balkon Velkého sálu. Velikost promítaného písma je přizpůsobena dobré viditelnosti po celém prostoru balkonu.

„Titulkování“ během představení

Pouštění titulků funguje tak, že ve zvukové kabině sedí od začátku do konce konkrétního představení tzv. kličák, který má k dispozici notebook, v kterém se mu zobrazují titulkami k jednotlivým divadelním replikám.

Dále má kličák k dispozici obrazovku, na kterou se přenáší děj, který se právě odehrává na jevišti, a tudíž má tak zcela aktuální pohled na dění. Kličák tedy musí koordinovat titulky s dějem tak, že některý titulek urychlí, některý pozdrží. Titulky k jednotlivým replikám vznikají ve Wordu, ale program, do kterého se pak překlápějí - Clickshow – poté umožňuje kličáči se například vracet a tudíž může reagovat na konkrétní situaci.

Důležitým požadavkem na „kličáče“, který titulky ovládá, je detailní znalost daného divadelního kusu, aby mohl správně titulky spouštět a zasazovat do děje.

Specifikum takového titulkování – myšleno specifikum titulkování divadelního představení – je a pravděpodobně vždy bude právě to, že žádná repríza daného představení není úplně identická. U každé reprízy se může maličko měnit text, který herci říkají (zapomenou, něco přeskočí, představení se o maličko zkrátí apod.). Vzniká tak potom nesoulad v tom, co se děje na jevišti a co se zobrazuje v titulcích. Divadelní představení je živá platforma, kde občasný nesoulad v této formě titulkování není možné zcela odbourat.

Výhled do budoucna

V nejbližší divadelní sezóně 2016/2017 vybaví Švandovo divadlo Velký sál titulkovací obrazovkou. Tato obrazovka v plnobarevném rozlišení černých LED diod umožňuje nastavení barvy a jasu zcela dle potřeby a tak nabízí komfortní vidění textu a zároveň nijak světelně neruší nasvícení jeviště a neruší ani diváky, kteří ji při představení nevyužívají. V prostoru divadelního sálu působí zcela nenápadně.

Informování o uváděných představeních s titulky pro neslyšící

O přesných termínech představení s titulky pro neslyšící informuje divadlo prostřednictvím emailu, webových stránek, facebooku a spolupracuje s řadou webových portálů a medií, která jsou určena pro sluchově hendikepované, např. organizace ASNEP, časopis GONG, server www.kochlear.cz, server www.helpnet.cz aj. Termín otitulkovaného představení je znám vždy přibližně měsíc a půl dopředu. E-mailovou pozvánku na dané představení posílá divadlo pouze zájemcům, kteří o zaslání pozvánek požádali tím, že na sebe zanechali e-mailové spojení.

Jak vybrat nejvhodnější sedadla?

Titulkovací zařízení je umístěno v pravém horním rohu nad jevištěm. Vzhledem k tomuto umístění je nejlepší zvolit sedadla na balkóně (proti jevišti).

Jak získat vstupenku na představení?

Vstupenky na představení je možné rezervovat a zakoupit na pokladně divadla, emailem na obchodní oddělení nebo na internetových stránkách:

Obchodní oddělení:

email: obchodni@svandovodivadlo.cz, tel. 257 321 334

Pokladna:

po-pá 14:00-20:00, so, ne a svátky 2 hod. před začátkem představení, tel. 257 318 666

Internetové stránky:

www.svandovodivadlo.cz

Cena vstupenek závisí dle představení - od 290 Kč do 390 Kč - pro držitele ZTP poskytujeme 40% slevu (s výjimkou představení Kdo je tady ředitel?, kde je možné využít jen 20% slevu).

Videopozvánky ve znakovém jazyce

Jako propagační materiály z domácí dílny Švandova divadla vznikají videopozvánky na jednotlivé tituly. Vždy jsou natáčeny v reálné dekoraci inscenace a jsou tlumočeny v českém znakovém jazyce a doplněny o text. I když víme, že není jejich technická podoba zcela ideální, přece jenom jsme i na tuto část naší práce pyšní a velmi nás baví.

Další akce a činnosti pro hendikepované diváky

Prohlídka divadly pro neslyšící

V rámci dne otevřených dveří, kdy mohou návštěvníci projít divadlo včetně zákulisí v doprovodu našich herců, jsme také uspořádali prohlídku pro neslyšící.

Adventní odpoledne

V pravidelném Adventním odpoledni ve Švandově divadle jsme s velikou radostí umožnili prodej výrobků organizaci Tichý dům neslyšících pokud by byl zájem, prostor rádi dáme i dalším a pomůžeme s komunikací při prodeji.

Bezbariérový přístup do divadla

Švandovo divadlo na Smíchově je jedním z plně bezbariérových divadel v Praze. Divadlo má k dispozici plošinu, která umožní svést např. vozíčkáře i do sklepních prostor Studia. Stejně tak je plně bezbariérově přístupný i Velký sál.

Každý vozíčkář má do divadla vstup zdarma, doprovod pak může využít 40% slevu (s výjimkou inscenace Kdo je tady ředitel?, kde je poskytovaná sleva 20 %).

Herci jako tváře

Nesmíme ale opomenout ani herce, kteří naše snažení podporují, pomáhají nám při propagaci. Klára Cibulková byla společně s námi hostem zářijové akce na Ovocném trhu v rámci Týdne komunikace osob se sluchovým postižením.

Herci ze souboru Švandova divadla - Petra Hřebíčková, Miroslav Hruška a Klára Cibulková - se také zúčastnili fotografování pro charitativní kalendář Není ticho jako ticho.

Stále je tedy co vymýšlet a zdokonalovat a možných aktivit je tedy mnoho a divadlo ve snaze co nejvíce se otevřít širokému spektru diváků cíleně pracuje a aktivně vyhledává všechny dostupné možnosti.

Naším hnacím motorem je tak pocit s dobře vykonané práce, a samozřejmě pochvalné reakce diváků, kteří představení navštívili a strávili tak příjemný večer v našem divadle.